

Essunga kommun

Essunga Kommun

Delårsrapport

tertia 1 2024

Innehållsförteckning

Essunga kommun	3
Sammanfattning av perioden som har gått.....	3
Förvaltningsberättelse	4
<i>Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning</i>	4
<i>Väsentliga personalförhållanden</i>	5
Räkenskaper	7
<i>Driftredovisning</i>	7
<i>Investeringsredovisning</i>	10
<i>Resultaträkning</i>	11
<i>Balansräkning</i>	12

Essunga kommun

Sammanfattning av perioden som har gått

Kommunstyrelse

Under perioden har kommunstyrelsens olika avdelningar ägnat sig åt en rad olika aktiviteter. Kommunkansliavdelningen har ägnat sig åt planering och förberedelser inför det kommande valet till Europaparlamentet. I samband med en omorganisering av samhällsbyggnadsavdelningen har enheten för hållbar utveckling omvandlats till en samhällsbyggnadsstab. Denna förändring till processen kring kommunens eventuella medlemskap i Miljösamverkan Östra Skaraborg (MÖS), där en egen enhet inte längre bedöms vara motiverad.

En fördjupad översiktsplan (FÖP) för Nossebro är ute på granskning och arbetet med FÖP- Lekåsa, Jonslund och Fåglum är påbörjad. Detaljplan för skolbygget i Jonslund är något försenad, men kommer enligt tidsplanen hanteras under kommunfullmäktiges sista sammanträde i juni. Exploateringen av Stallabäcken närmar sig sitt avslut och nästa steg är asfaltering.

Under april månad genomfördes en näringslivsmässa med fokus på kompetensutveckling som var välbesökt och uppskattad av både besökare och utställare. Ett projekt för att göra Nossan mer attraktiv för paddling har startats i syfte att stärka kommunens besöksnäring.

Kostenhetens matsvinnsmätningar uppvisar fina resultat, främst inom Skolmåltiderna Nossebro som endast har ett svinn på 16 gram per person, vilket miljöorganisationen Greenpeace uppmärksammat.

Kommunledningen har genomfört en direktupphandling av konsulttjänster för att utarbeta ett styrdokument för ledare och medarbetare i Essunga kommun. Inom HR-området pågår en upphandling av HR- och lönesystem tillsammans med andra kommuner i V6.

Socialnämnden

Socialnämnden klarar inte målet att uppnå en budget i balans. Ekonomiska utmaningar inom nämndens verksamheter såsom ökade hemtjänsttimmar, boendestöd, ekonomiskt bistånd samt externa placeringar som inte har varit budgeterade på helår påverkar socialnämndens budget negativt. Dessutom genererar EU-direktivet om 11-timmars dygnsvila ökade kostnader.

Arbetsmarknadsenheten strävar efter att minska antalet åtgärdsanställningar och snabba på övergången till sysselsättning eller studier för individer. En ny riktlinje för samarbete mellan ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsenheten har antagits. Under våren har även en insats inletts för att öka chefernas förståelse för Ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete och en reviderad riktlinje har behandlats av socialnämnden i maj månad.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden fattade under våren beslut om ändrad organisering till F-6-skolor och en 7-9-skola från och med höstterminen 2024. Inom verksamheterna pågår utvecklingsprojektet Fullföljda studier genom Trygghet och studiero. Projektet har nu även startat för all personal i förskolan och fortgår i grundskolan.

Förskolorna har börjat förbereda inför ett nytt utvecklingsarbete med start hösten 2024. Tanken är att utveckla arbetssätt inspirerade av den pedagogiska filosofi som härstammar från de kommunala förskolorna i staden Reggio Emilia i Italien. Mycket kortfattat handlar det om en barnsyn där barn ses som en individ som är nyfiken, kreativ, utforskande och kunskapssökande med en egen vilja och drivkraft att vilja lära och utveckla. Pilotverksamhet i detta utvecklingsarbete är Dalagårdens förskola.

Utbildningssektorn har tillsammans med social sektor tillsatt en arbetsgrupp för att ta fram en gemensam samverkansmodell som beskriver olika former av samverkan för barn och unga.

Bygg- och miljönämnden

Bygg- och miljönämnden har fortsatt ett lågt inflöde av byggärenden. Inom miljö- och hälsoskyddsområdet har det däremot skett fler saker. Ett samarbete med Miljösamverkan Östra Skaraborg (MÖS) har startats under februari månad för att få stöd i de tillsyns krav nämnden har på sig. En av de två inspektörstjänster har inte tillsatts. Istället köps tillsynen från MÖS.

Förvaltningsberättelse

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Samhällsekonomisk utveckling

I år sänker centralbankerna sina styrräntor. Inflationen dämpas i fler-talet ekonomier och stabiliserar sig runt eller nära inflationsmålen. Global efterfrågan gynnas därmed i år av lägre inflation och räntor. Trots räntesänkningar i år är det först nästa år som svensk konjunktur stärks mer påtagligt. Sysselsättningen minskar i år och andelen arbetslösa landar på 8,5 procent 2024.

Prognosen för inflationen är att den kommer att hamna under målet på 2 procent både 2024 och 2025. Visserligen har ”kärninflationen” under de tre första månaderna varit klart högre än 2 procent, men nedgången har gått snabbare än de flesta bedömare räknat med.

2024 sätter en minskning av antalet arbetade timmar stort avtryck i lönesumman. Följden blir att lönesummans ökning 2024 är 1 procentenhet lägre än ett tioårigt genomsnitt. Sammantaget ökar skatteunderlaget 2024 mycket svagt. Nästa år antas en stor ökning av antalet arbetade timmar, vilket lyfter lönesumman och skatteintäkterna.

Befolkningsmässigt minskar yngre invånare och SCB:s framskrivningar har reviderats ned de senaste åren. Antalet barn i förskoleåldern, 1–5 år, är 100 000 färre 2023 än enligt framskrivningen från 2015. I den framskrivning som SCB presenterade den 25 april i år har utfallet skrivits ner ytterligare kommande år. Utvecklingen visar att landsbygdskommunerna tappat flest 0-åringar även om alla kommungrupper har tappat.

Framskrivningarna för de äldsta åldersgrupperna har inte skiljt sig nämnvärt jämfört med utfallet. Antal personer över 80 år förväntades öka i alla kommungrupper, vilket också skett.

En stor utmaning för kommunerna är att när en befolkningsgrupp minskar i antal tenderar kostnaderna per invånare i gruppen öka. Det beror på att det tar tid att ställa om och minska de fasta kostnaderna. SKR förutspår att vi kommande år kommer att se nedläggningar av både kommunala och fristående skolor och förskolor.

Källa: Sveriges kommuner och regioner, ekonomirapport 14:e maj

Väsentliga personalförhållanden

Kompetensförsörjning

I samband med att de nya arbetstidsreglerna (11-timmar) infördes 1 oktober 2023 har heltidsfrågan inte haft högst prioritet. Istället har verksamheterna fått fokusera på scheman och att finna fungerande arbetstidslösningar inom dygnet-runt-verksamheterna.

Det pågår arbete inom de olika sektorerna för att stärka kompetensförsörjningen och säkerställa leveransen av välfärdstjänsterna. Det behövs en palett med åtgärder för olika målgrupper och verksamheter. En kompetensförsörjningsstrategi kommer att tas fram under året i syfte att samordna och beskriva alla de utmaningar kommunerna står inför när det gäller kompetensförsörjningen. Strategin ska följas av sektorernas åtgärdslistor och samordnade insatser ska stödjas. Det finns ett antal kommungemensamma kompetensförsörjningsåtgärder som sker centralt i kommunen. Nyligen hölls exempelvis en rekryteringsutbildning för alla chefer i kommunen. För att underlätta arbetet för chefer finns olika digitala system att tillgå, bl.a. rekryteringssystem, kompetens- och LAS-system.

Andra åtgärder inom kompetensförsörjningsområdet som kan nämnas:

- Essunga har två medarbetare med i en ny omgång av framtida ledare-program som drivs i V3.
- Under våren inleds ett arbete med att ta fram hur kommunens ledar- och medarbetarskap ska utvecklas framöver. Både medarbetare och chefer kommer att bli involverade i arbetet. Utgångspunkten är kommunens beslutade styr- och ledningsmodell.
- I början av april hölls en näringslivsmässa där några av sektorerna var representerad med personal som marknadsförde kommunen som arbetsgivare.
- Ett arbete med att uppdatera kommunens pensionspolicy för anställda och förtroendevalda har inletts och förhoppningen är att beslut ska kunna tas innan årets slut. Väsentligt är att kunna behålla medarbetare och att kunna förlänga arbetslivet. Vissa hanteringsregler behöver tydliggöras när det gäller de förtroendevaldas villkor.

Löneöversynen 2024 är aktuell och förhoppningen är att merparten av kommunens anställda ska ha fått en ny lön i juni månad. I skrivande stund pågår en konflikt mellan SKR och Vårdförbundet. Detta gör att Vårdförbundets medlemmar kommer att få en ny lön senare under året.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

En uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet sker under våren inom samtliga sektorer. Det upprättas handlingsplaner utifrån de brister som uppmärksammas på resp. enhet/sektor.

Dessa handlingsplaner följs upp systematiskt och samlas in av HR.

I kommunen i stort fungerar arbetsmiljöarbetet tillfredsställande men det finns, som alltid, några förbättringsområden som man behöver arbeta vidare med. Kommunledningsgruppen tar frågorna vidare i en kommunövergripande handlingsplan där åtgärder identifieras och kan följas upp under året.

Arbetsmiljöutbildning sker fortlöpande inom ramen för "ny som chef" -programmet för V3 kommunerna. Essunga har med ett antal deltagare i detta program varje år.

Sjukfrånvaro

	Sjukfrånvaro jan-mars 2024	Sjukfrånvaro jan-mars 2023	Sjukfrånvaro helår 2023
Total sjukfrånvaro	6,83 %	8,1 %	6,68 %
	60 + dagar	60 + dagar	60 + dagar
	10,68 %	20,06 %	21,40 %

Analys

Sjukfrånvaron för första tertialet 2024 är betydligt lägre än sjukfrånvaron samma tid föregående år. Den långa sjukfrånvaron har minskat och det är ett gott tecken på att rehabiliteringsarbetet fungerar. En annan orsak kan vara att några långtidssjukskrivna har kommit vidare i sitt arbetsliv och några har kunnat komma tillbaka efter en mycket lång sjukskrivningstid. Även Försäkringskassan har varit mer aktiva i rehabiliteringsåtgärderna vilket kan vara en bidragande orsak till utvecklingen. Tidig rehabilitering är nyckeln till att på sikt kunna få ner sjukfrånvaronivån ytterligare.

Avonova är ny företagshälsovård sedan 1 februari 2024 och levererar tjänster numera till alla V6-kommunerna.

Räkenskaper

Driftredovisning

Driftredovisning tusentals kronor	Budget 2024	Utfall jan-april 2024	Prognos 2024	Prognos budget-avvikelse	Utfall jan-april 2023
Kommunfullmäktige	596	166	596	0	311
Revision	600	8	600	0	274
Kommunstyrelse	109 080	35 221	111 080	-2 000	31 309
Bygg- och miljönämnd	1 404	404	1 404	0	385
Utbildningsnämnd	144 491	45 405	144 491	0	44 878
Socialnämnd	166 545	53 081	171 845	-5 300	49 454
Summa nämnder	422 716	134 285	430 016	-7 300	126 611
Skatter och generella statsbidrag	-426 708	-144 051	-427 292	584	-141 707
Finansnetto	-5 693	-2 398	-6 593	900	-1 288
Pensioner m.m.	7 585	6 248	10 885	-3 300	7 858
Totalt	2 100	5 916	-7 000	9 116	8 526

Resultat januari - april 2024

Resultatet per 2024-04-30 visar ett överskott på 5,9 miljoner kronor, vilket är 2,6 miljoner lägre än motsvarande period föregående år. På grund av att vissa kostnader och intäkter inte faller ut jämnt under året, till exempel pensionskostnader, löneökningar 2024 med mera påverkar att resultatets koppling till prognosen är relativt svagt per april månad.

Nettokostnadsökning 2024

Nettokostnadsökning för nämnderna under perioden januari - april jämfört med motsvarande period föregående år är 6,1 procent. Prognostiserad förändring för helåret 2024 är att nämndernas nettokostnader ökar med 6,1 procent. Det vill säga motsvarar ökningen tertial 1, 2024. Eftersom kostnadsindex för kommunal verksamhet 2024 uppgår till 4,7 procent är ökningen i Essunga kommun 1,4 procent högre än vad oförändrad verksamhet motsvarar.

Prognos 2024

Budgetunderskottet för nämnder och finansiering prognostiseras till 9,1 miljoner kronor, vilket tas från det budgeterade resultatet om 2,1 miljoner kronor. Sammantaget blir därmed prognosen för Essunga kommun ett underskott om 7,0 miljoner kronor för verksamhetsår 2024.

Nämnder

- Kommunstyrelsen prognostiserar ett underskott om 2,0 miljoner kronor. Underskottet beror på att kommunala fastigheter haft kostnadsökningar under de senaste åren. Energipriser, en hög inflationen för material och köpta tjänster och därtill har en högre investeringstakt i kommunen medfört ökade kostnader för förprojekteringar, driftskostnader och underhållskostnader kopplat till fastighetsförvaltningen.
- Bygg- och miljönämnden prognostiserar budgetbalans för 2024.
- Socialnämnden prognostiserar ett underskott om 5,3 miljoner för verksamhetsår 2024. Underskottet beror framförallt på ökade kostnader för hemtjänst och ekonomiskt bistånd. Därtill fortgår vissa dyra externa placeringar kopplat till framförallt LSS-verksamheten.
- Utbildningsnämndens prognostiserar budgetbalans för 2024.

Finansiering

- Skatter och bidrag prognostiserar ett överskott mot budget om 0,6 miljoner kronor. Överskottet beror på att bidrag till mindre kommuner om 2,8 miljoner inkommit vilket vägt upp att invånarantalet var 31 personer färre (cirka 2,1 miljoner kronor) än budgeterat vilket påverkat skatteintäkter negativt.
- Finansnettot prognostiserar ett överskott mot budget om 0,9 miljoner kronor. Överskottet beror på att upplåning för investering av Jonslunds skola prognostiseras ske senare än budgeterat och första låneavropet förväntas ske kring halvårsskiftet, vilket är cirka tre månader senare än budgeterat.
- Pensioner prognostiserar ett underskott mot budget med 3,3 miljoner kronor. Underskottet beror på att i december när budgeten var beslutad kom nya siffror som höjde det beräknade arbetsgivarpåslaget från 45,75 procent till 47,2 procent. Förändringen medförde 3,3 miljoner i ökade pensionskostnader 2024.

Kommunsektorns ekonomi 2024

Det budgeterade resultatet 2024 i kommunerna summeras till 3,2 miljarder kronor (motsvarar för Essunga 1,8 miljoner). Vilket är i linje med Essungas budgeterade resultat om 2,1 miljoner kronor. I sju av tio kommuner kompenserades verksamheterna inte fullt ut för pris- och löneökningar i budget 2024, därtill har befolkningsminskningar påverkat skatteintäkter negativt inför 2024. Sammantaget innebär detta ett effektiviserings- eller besparingskrav på den kommunala verksamheten. Därmed finns en osäkerhet kring hur det verkliga resultatet kommer landa för kommunsektorn 2024.

Hantering av det prognostiserade underskottet i Essunga kommun 2024

Kommunallagen fastställer att kommuner ska klara balanskravet (att intäkterna skall överstiga kostnaderna varje verksamhetsår). Annars skall ett negativt resultat återställas inom tre år. Ett sätt att klara ett underskott utan att behöva återställa underskottet är att använda avsatta pengar i Resultatutjämningsreserv. Essunga har 6,5 miljoner i Resultatutjämningsreserv och skulle därmed klara balanskravet upp till ett underskott om maximalt 6,5 miljoner kronor. Eftersom den negativa prognosen i nuläget överstiger avsatta pengar i resultatutjämningsreserven kommer kommunen behöva genomföra effektiviseringar under 2024.

I nuläget arbetar Kommunstyrelsen och Socialnämnden med handlingsplaner för att minska underskotten i nämnderna. Under sommaren kommer dessa handlingsplaner presenteras till politiken.

Finansiella mål

Mål: Årets resultat ska utgöra 3 procent +/- 1 procent, av de samlade intäkterna för skatt, statsbidrag och utjämningsystem under en rullande fyraårsperiod.

Det prognostiserade resultatet i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår 2024 till -1,6 procent och för den rullande fyraårsperioden 2021 - 2024 uppgår resultatet till 1,9 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Vilket innebär att resultatet understiger målintervall med 0,1 procentenhet under fyraårsperioden.

	Årets resultat (miljoner kronor)	Årets resultat av skatter och bidrag
2021	10,2	2,8 %
2022	16,5	4,2 %
2023	11,2	2,7 %
2024 prognos	-7,0	-1,6 %
Medel per år	7,7	1,9 %

Orsaken till att kommunen inte prognostiserar uppfylla kommunfullmäktiges mål är att kommunerna har ett mycket utmanande år 2024. Enligt Sveriges kommuner och regioner budgeterar var fjärde kommun med underskott 2024 och ytterligare 24 kommuner med ett nollresultat. Endast 36 kommuner budgeterar ett resultat om 2 procent av skatter och statsbidrag eller högre. De mycket utmanande förutsättningarna för kommunsektorn generellt är huvudorsaken till det låga resultatet 2024.

Mål: Skattefinansierade nettoinvesteringar ska under den tid då skolinvesteringarna pågår finansieras till lägst 60 procent av egna medel.

Nettoinvesteringar 2024 beräknas uppgå till 75,8 miljoner kronor och prognostiserat resultat inklusive avskrivningar uppgår till 11,9 miljoner kronor, vilket motsvarar en självfinansiering om 16 procent 2024. För fyraårsperioden 2021 - 2024 prognostiseras självfinansieringen till 65 procent, vilket överstiger fullmäktiges mål om lägst 60 procents självfinansiering.

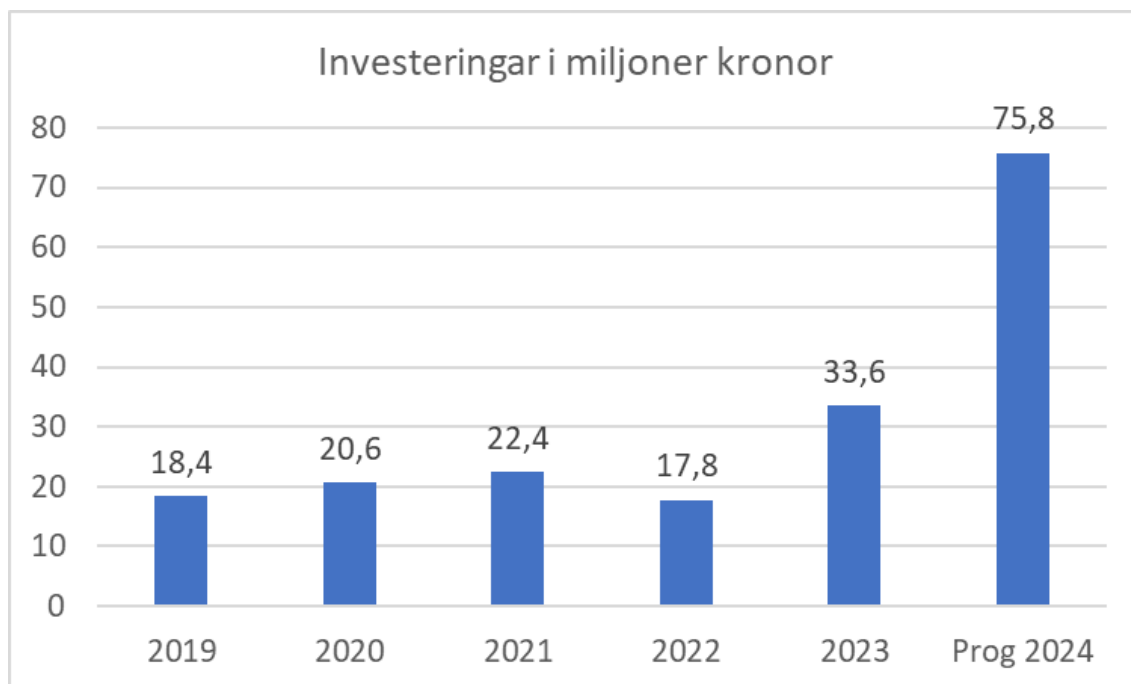
(miljoner kronor)	2021	2022	2023	2024 prognos	Medel
Investeringar	22,4	17,8	33,6	75,8	37,4
Årets resultat	10,2	16,5	11,2	-7,0	7,7
Avskrivningar	15,2	16,2	16,5	18,9	16,7
Självfinansieringsgrad	113 %	184 %	82 %	16 %	65 %

Investeringsredovisning

Investering (tusentals kronor)	Budget 2024	Prognos 2024	Utfall 2023	Utfall 2022	Utfall 2021
Förskolor	15 000	3 000	1 383	286	8 298
Skolfastigheter	114 000	49 125	6 149	4 845	2 334
Kommunala fastigheter	2 700	3 000	5 189	1 729	1 904
Fritid	750	750	0	251	536
Gata/Park	6 500	4 100	5 250	3 158	2 004
VA-verksamhet	12 800	11 800	10 916	3 797	1 830
Övrigt	4 000	4 000	4 690	3 735	5 512
Summa investeringar	155 750	75 775	33 577	17 801	22 418
Investeringar exkl Jonslunds skola och förskola Stallaholm	32 750	28 775	30 337	17 248	22 241

Prognostiserad kostnad för investeringar är 75,8 miljoner kronor för helåret 2024. Exklusive budgeterade investeringar i Jonslunds skola och förskolan Stallaholm prognostiseras 88 procent av budgeterade investeringskostnader 2024 användas. Framförallt prognostiseras inköp av mark redovisa ett överskott om cirka 2,5 miljoner kronor 2023.

Nedan diagram visar investeringar i miljoner kronor per år de senaste fem åren samt prognos för 2024. Från låga nivåer har större investeringssatsningar tagit fart med byggnationen av Jonslunds skola från 2023.

Resultaträkning

	Budget	Utfall jan-april	Utfall jan-april	Prognos helår	Utfall helår
Belopp i tkr	2024	2024	2023	2024	2023
Verksamhetens intäkter	79 600	33 727	33 479	79 600	88 589
Verksamhetens kostnader	-483 100	-171 632	-164 069	-494 735	-488 617
Avskrivningar	-19 200	-5 655	-5 492	-18 900	-17 009
Verksamhetens nettokostnader	-422 700	-143 560	-136 082	-434 035	-417 037
Skatteintäkter	289 700	93 324	90 829	280 739	275 367
Generella statsbidrag och utjämn- ning	137 000	55 687	53 575	146 595	151 633
Verksamhetens resultat	4 000	5 451	8 322	-6 701	9 963
Finansiella intäkter	700	474	234	891	1 976
Finansiella kostnader	-2 600	-13	-30	-1 190	-753
Resultat efter finansiella poster	2 100	5 912	8 526	-7 000	11 186
Extraordinära intäkter	0	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0	0
Årets resultat	2 100	5 912	8 526	-7 000	11 186

**Tabellen visar siffror exklusive finansiell leasing av kooperativet Essunga äldreboistäder utifrån att kooperativet inte har bokslut per april och därmed inte kan inkluderas i resultaträkningen. Att inte finansiell leasing är inkluderad påverkar inte resultatet per april månad.*

Balansräkning

	Budget	Utfall jan-april	Utfall jan-april	Prognos	Utfall helår
Belopp tkr	2024	2024	2023	2024	2023
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	0	0	0	0	0
Materiella anläggningstillgångar	530 500	375 636	225 676	431 904	374 115
Finansiella anläggningstillgångar	16 000	21 662	21 115	16 000	21 668
Summa anläggningstillgångar	546 500	397 298	246 791	447 904	395 783
Omsättningstillgångar					
Förråd och exploateringsfastigheter	1 000	942	952	1 000	951
Kortfristiga fordringar	27 000	35 968	35 196	27 000	47 069
Kortfristiga placeringar	0	0	0	0	0
Kassa, bank	28 600	30 781	40 079	28 600	36 301
Summa omsättningstillgångar	56 600	67 691	76 227	56 600	84 321
SUMMA TILLGÅNGAR	603 100	464 989	323 018	504 504	480 104
EGET KAPITAL AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	251 300	238 276	229 704	222 704	232 363
varav årets resultat	2 100	5 912	8 526	-7 000	11 186
varav resultatutjämningsreserv	6 500	6 500	0	0	6 500
Summa Eget kapital	251 300	238 276	229 704	222 704	232 363
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner	7 300	6 909	6 858	7 300	6 909
Övriga avsättningar	10 700	8 526	9 582	10 700	8 527
Summa avsättningar	18 000	15 435	16 440	18 000	15 436
Skulder					
Långfristiga skulder	270 000	140 172	7 728	200 000	139 947
Kortfristiga skulder	63 800	71 106	69 146	63 800	92 358
Summa skulder	333 800	211 278	76 874	263 800	232 305
SUMMA EGET KAPITAL AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	603 100	464 989	323 018	504 504	480 104

*Ovanstående tabell visar siffror exklusive finansiell leasing av kooperativet Essunga äldreboende utifrån att kooperativet inte har bokslut per april och inga siffror kan inkluderas i balansräkningen.